

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, ponedeljek 21. maja 1951

LETO XII, ŠT. 117 / POSAMEZNA STEVILKA 5 DIN

Kmetijski strokovnjaki se živo zanimajo za vsa vprašanja napredka našega kmetijstva

Drugi dan posvetovanja kmetijskih inženirjev in tehnikov, ki se je začelo, kakor smo že poročali, v petek v Domu sindikatov v Ljubljani, je potekel ob nezmanjšanem zanimanju vseh udeležencev. Vrstila so se številna poročila o najbolj perečih vprašanjih našega kmetijstva, dopolnjevala pa jih je nepretrgana in zanimiva razprava. Ob koncu se je izkazalo, da so prireditelji premalo premislili organizacijo posvetovanja. Udeleženci bi bili radi še in še razpravljali in reči moramo, da je bilo škoda, da niso mogli vsi priti do besede. Zaradi pomanjkanja časa je odpadlo tudi zadnje poročilo o kmetijskih strokovnjakih.

Tudi drugi dan je bil na posvetovanju navzoč podpredsednik vlade LR Slovenije Sergej Kraigher, ki je v vidnem zanimanju poslušal poročila in razpravo. Posebna delegacija kmetijskih strokovnjakov pa je v dopoldanskih urah občiska predsednika vlade Miho Marinka in mu v skoraj trurnem razgovoru obrazložila vprašanja, o katerih je razpravljalo posvetovanje. Predsednik vlade je sporočil zborujočim svoj pozdrav in jim želel, da bi se v novem položaju, ko se bodo borili s posledicami sprostitve našega gospodarskega življenja, čim bolj znašli.

Drugi dan posvetovanja se je začel z razpravo o vprašanjih organizacije kmetijskega pridelovanja v socialističnih gospodarstvih, o čemer je prejšnji večer podal poročilo prof. inž. Rudolf Turk. Čeprav je bilo njegovo poročilo preveč načelno in je premalo upoštevalo naše konkretne razmere, to zborovalec ni motilo, da ne bi posegali v razpravo. Sporaz je zavzel za izdelavo jasnih gospodarskih načrtov za posvetiva, za pametnejšo kapitalno graditve — ne zidati razkošno, temveč produktivno — za večjo stalnost v gospodarstvih in za pravilno ureditev farm. Predsednik zadrževala sklada v Ptuj Vesel je seznanil zborovalce s preokretom v zadrugi »Osornjke« in v drugih ptujskih zadrugah, ki se že pripravljajo na reorganizacijo dela in uvedbo socialističnega akorda. Inž. Petkovšek je razpravljal o pomenu 6 do 7 letnega deteljnega kolobarja na socialističnih posevkih. Prv vojno smo imeli v Sloveniji 15 do 17 njiv posejanih z deteljmi. Petletni načrt je določil, naj se to površine pod deteljami povečajo na 18 do 20 %, kar nismo dosegli delno zato, ker imamo manj površin, kakor smo računali, delno pa zato, ker so kmetje še vedno zelo zainteresirani na pridelovanju žita. Z žitom posejanih površin bi morali imeti po petletnem načrtu 1.1951 49 %, imamo jih pa 59 %.

Pozorno so zborovalci poslušali predsednika kmetičke obdelovalne zadruge na Viču v Ljubljani Zvoneta Smrkolja, ki je poudaril, da so imele naše obdelovalne zadruge v minulih dveh letih, ko so se borile za udržitve svojih temeljev, premalo pomoči od kmetijskih strokovnjakov. Najobčutnejše je bilo to pri kapitalni graditvi, ki je za udržitve zadrug daljnosežnega pomena. — Inž. Kravčina je na dveh konkretnih primerih podčrtal, kako malo smisla pokažejo časih tovaršiški, ki so na odgovornejših položajih, za dobro in pravilno delo in gospodarjenje. O slabostih in napakah pri kapitalni graditvi je konkretno govoril upravnik državnega posestva v Rakičevu. Inž. Abšec, ki je podčrtal, da še vsem našim državnim posevkom mnogo manjka, preden bodo res izgrajena in moderno organizirana. Inž. Peternel se je zavzel za ustanovitev posebne tovarne za močna krmila. Inž. Perovšek je naglasil, da si morajo agronomi priboriti vstop v zadruge in tam delati tudi politično. Miklavc je poudarjal pomen semenske službe. Šitar pa, da bo še naprej potrebna pomoč države pri investicijah na državnih posevkih.

Za tem je bilo občirno in zanimivo številnimki podprto poročilo inž. Zorca o stanju živinoreje v Sloveniji in o ukrepih za hitrejši napredek njene pridelovanja. Krkščen pomen ima živinoreja za našo prehrano in tudi industrijo, nam povedo naslednji zanimivi podatki iz lanskega odkupa. Lani smo največ za prehrano, delno pa tudi v plemenske svrhe odkupili 148.000 glav živine ali blizu 30% stalaža. Industriji je bilo oddanih 163.000 govejih in telečjih kož, 248.000 svinjskih kož, 27.000 ovčjih kož in 7300 konjskih kož. Naša govedoreja je lani nekoliko nazadovala. Stevilo goved se je v primeri z letom 1949 znižalo za 3%. Občutno pa je, da se je znižalo število krav, ki jih imamo sedaj le 48% vsega števila, namesto 55%, kolikor bi bilo normalno. Stevilke dokazujejo, da gre naša živinoreja v ekstenzivno smer, torej v popolnoma nesprotno smer, kakor bi morala. Na 100 ha kmetijskih površin pride 30 glav goved, Ker se lozje večinoma mlada, mrsava živina, tudi ni večje prireje mesa. Inž. Zorc se je nato občirno ukvarjal z vzroki tega pojava, med katerimi so slab krmni temelj, neracionalno krmljenje, posledica odkupov, pomanjkanje selekcije itd. Z boljšo krmno bi mogli dosegati za 100% večjo prirejo mesa.

Boljše je stanje v prašičerji, kjer je

število prašičev presešlo predvojno v. lino. Ni pa zadovoljivo, da se je zmanjšalo število nad leto dni starih svinj. Ovcereji posvečamo premalo pozornosti, zato ni veliko napredka. Tako v selekciji živine kakor v vzreji plemenjakov smo imeli v preteklih letih občuten zastoj, zdaj pa se razmere izboljšujejo.

V razpravi je Zihh govoril o pomenu planšarstva, Titan o krmni, Gosak o vlogi kmetijske zadruge v živinoreji in o možnosti, da se usmerimo na izdatnejše in boljše izkoriščanje naših trav in detelj v pitajlihih, inž. Cizej o pomenu pregonskih pašnikov, inž. Ferjan o posledicah, ki nastajajo zaradi pomanjkanja rudninskih krmil, Kropivšek o selekciji živine in inž. Abšec o potrebi posebnih institutov za gradnjo kmetijskih zgradb.

Prof. inž. France Adamič je načel drugo področje kmetijskega dela s poročilom o obnovi sadjarstva v Sloveniji. Za njim je inž. Miran Veselič razpravjal o obnovi vinogradov. Zalpa že ni bilo več časa za obširnejšo razpravo, ki bi bila prav gotovo zanimiva in tudi potrebna. Od maloštevilnih govornikov, ki so še prišli do besede, naj omenimo tehten predlog Škvarča, da bi bilo nekje v Sloveniji treba urediti dve vzorni kmetijski gospodarstvi, kjer bi se lahko našli kmetje, zadrugniki in kmetijski delavci praktično učili, kako se gospodariti na modernih mehaniziranih vinogradniških posevkih in na velikih sadjarskih plantažah. K poročiloma o obnovi sadjarstva in vinogradništva se bomo še povrnili.

Ob zaključku dvodnevnega posvetovanja so zborovalci poslali pozdravno pismo predsedniku zveze vlade Josipu Brozu-Titu in Centralnemu komiteju KP Slovenije.

Pospušeno gradnjo objekte velike koksarne v Lukavcu

Na gradbišču velike koksarne v Lukavcu pri Tuzli si močno prizadevajo, da bi čim bolj pospušili gradbena dela, ker mora biti koksarna letos v glavnem dovršena. V kratkem bo prisel iz tuzemstva še drugi del strojne opreme za to koksarno. Doslej so do cela končali gradbena dela na objektu prve baterije peči za koksanje. Dovoljši so tudi temelje in podstavke za stroje, ki bodo avtomatično polnili peči. Dovoljšni je velikanski rezervoar za plin — gazometer, visok 54 m, v vsebino 30.000 kubikov. Postavili so prva dva stroja za izdelovanje briketov iz premogovega prahu in za avtomatično polnjenje peči. Vsak izmed teh dveh strojev tehtja 320 ton. Dovoljšni je še več drugih objektov: rezervoar za čiščenje benzola, zgradba za črpalke, objekt za pridobivanje fenola in naprava za hlajenje vode. Kmalu bodo dovršena tudi gradbena dela na objektu druge baterije peči, prav tako so pred dovržitvijo objekti za kondenziranje plina, stolp za gašenje kokska in razkladalni bunker. V sušilnici za premog in na objektu prve in druge baterije za koksanje so monterji izvršili 95% montažnih del, na objektu za kondenziranje plina pa 75 %.

Ko bo prispela nova oprema iz tuzemstva, bo treba pospešiti tudi montažna dela. Med objekti, ki jih je treba še zgraditi, zasedaja gradnja tako imenovane strojne zgradbe, kjer so doslej izvršili šele 15% gradbenih del. Vse sile pa bodo morale posvetiti čimprej njih zgraditvi 3 velikih objektov, med katerimi je najvažnejša separacija za premog, kjer so doslej izvršili 42 %

IZID NADOMESTNIH VOLITEV v Ljubljani

Včeraj so bile v šestih volilnih enotah v treh ljubljanskih rajonih volitve v Mestni ljudski odbor, ki jih je zahtevala razdelitev nekaterih volilnih enot. Izid volitev je naslednji:

V rajonu I. — teren Kolodvor je v 10. volilni enoti glasovalo 435 volivcev ali 99,7% — za OF 433 ali 99,5%.

V volilni enoti 10 a na istem terenu je bilo 332 glasovalcev ali 99,4% vol, upravičencev — za OF 326 volivcev ali 98,1%.

Skupno ima rajon I. 767 glasovalcev ali 99,6% vol, upravičencev. Za kandidata OF je glasovalo 759 volivcev ali 98,9%.

Rajon II. drugi teren Bežigrad, je imel v 32. volilni enoti 477 glasovalcev ali 98,9% vol, upravičencev, 471 jih je glasovalo ali 98,9% za kandidata OF. V 32. a volilni enoti je bilo 378 glasovalcev ali 99,4% udeležba. Za kandidata OF je bilo oddanih 369 ali 97,6% glasov.

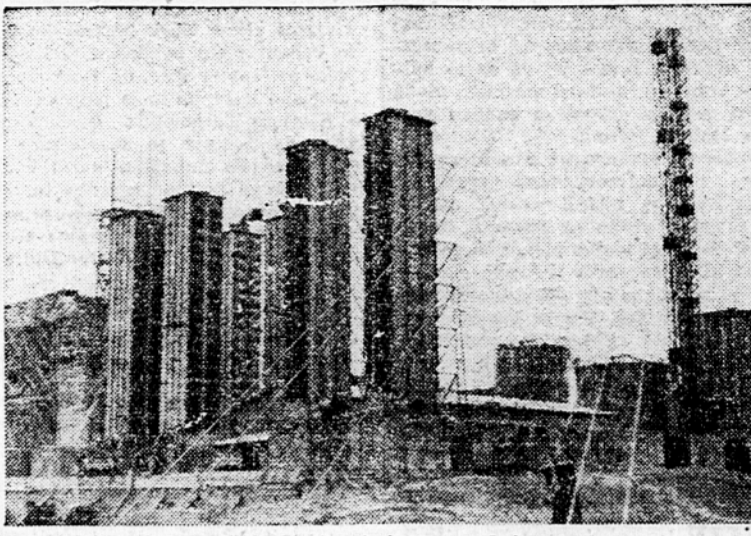
Rajon II. je torej imel 855 glasovalcev ali 99,1% vol, upravičencev. Za kandidata OF je oddalo glasove 840 volivcev ali 98,2%.

V rajonu IV. — Cankarjev teren, 109. volilna enota, je glasovalo 349 volivcev s 100% udeležbo. Od tega je bilo 343 glasovalcev za kandidata OF ali 98,5%.

109. a volilna enota, teren Nebotičnik, je imela 281 glasovalcev s 100% udeležbo, od tega za kandidata OF 279 ali 99,2%.

V rajonu IV. je bilo skupaj 630 glasovalcev, 100% udeležba, 622 glasov za kandidata OF ali 97,1%.

Pri nadomestnih volitvah v Ljubljani je torej glasovalo 2252 volivcev ali 99,5% vol, upravičencev. Za kandidata OF je oddalo glasove 2221 volivcev ali 98,6%.

Pogled na del gradbišča velike koksarne v Lukavcu

Slavje jugoslovanskega vojnega letalstva

V počastitev Dneva Jugoslovanskega vojnega letalstva in 9. obletnice njegovega obstoja, sta priredila letalska garnizija Ljubljana in mestna letalska zveza snoči v dvorani Doma Jugoslovanske armade slavnostno akademijo, ki so se je poleg pripadnikov letalske

garnizije in Armade udeležili še predsednik vlade LR Slovenije in sekretar CK KPS Miha Marinko, podpredsednik vlade LR Slovenije Sergej Kraigher, zastopniki ljubljanske univerze, Zveze sindikatov Slovenije, mestnega komiteja KPS in zastopniki ostalih množičnih organizacij.

Maršal Tito je obiskal razstavo srednjeveške umetnosti v Zagrebu

Predsednik zvezne vlade maršal Josip Broz Tito si je v soboto skupaj z ministrom vlade LR Hrvatske Ivanom Krajačičem ogledal razstavo srednjeveške umetnosti narodov Jugoslavije. Maršala Tita je sprejel in mu dal pri ogledovanju razstave potrebna pojasnila akademik Miroslav Krleža.

Maršal Tito je obiskal razstavo srednjeveške umetnosti v Zagrebu

Predsednik zvezne vlade maršal Josip Broz Tito si je v soboto skupaj z ministrom vlade LR Hrvatske Ivanom Krajačičem ogledal razstavo srednjeveške umetnosti narodov Jugoslavije. Maršala Tita je sprejel in mu dal pri ogledovanju razstave potrebna pojasnila akademik Miroslav Krleža.

NAKUP IN PRODAJA VINA za široko potrošnjo

Nenačnna podražitev vline in žganje v Beogradu in nekaterih drugih krajih je povzročila upravičeno nezadovoljstvo pri potrošnikih in je deloma napravila zmedo tudi pri mnogih pridelovalcih, ki so si to podražitev razlagali na raz. Mečne načine. Zato je zvezel svet za blagovni promet vlade, kakor poročata Tanjug v sporazumu z ministrom za finance izdel odredbo o prometu in cenah za vino in žganje, ki bo te dni začela veljati. Odredba določa, kdo lahko kupuje oziroma prodaja vino in žganje in na kakšen način.

Po tej odredbi smejo pridelovalci vina in žganja (državna posestva, za druge in privatniki) prodajati svoje vino in žganje prosto na vsem ozemlju države po prostih tržnih cenah. Kupovati pa smejo vino za potrebe gostinstva samo državna podjetja za promet z alkoholnimi pijačami, ki morajo po prej dobiti dovoljenje od republiškega sveta za blagovni promet. Dovoljenja bodo dobila samo tista podjetja, ki imajo vse pogoje za promet z vinom in žganjem na debelo (ki imajo vse naprave za prevzem in shranjevanje odkupljenih količin, strokovnjake za kletarstvo, laboratorije in podobno. Tako bo zagotovljena tudi kakovost vina in žganja. Naravno vino in žganje smejo prosto kupovati od pridelovalcev tudi okrajne zadruške zveze na svojem vinorodnem območju. Gostinska podjetja smejo prosto kupovati vino in žganje samo za svoje potrebe in le na območju svojega okraja ali sosednih okrajev. Pač pa ne smejo privatniki kupovati vina zaradi prekupevanja. Pridelovalci smejo prinašati vino in žganje na trg in ga prodajati, vendar ne po kozaricah, kakor se je to ponekod udomačilo.

Pooblaščenca podjetja, okrajne zadruške zveze in gostinska podjetja lahko kupujejo vino in žganje od pri-

delovalcev po prosto dogovorjenih cenah, kakršne se bodo peč oblikovale na trgu. Ali bodo ta podjetja, zato da dosežejo kar najboljšje pogoje glede kakovosti, količine in cene, nastopali na trgu spoznavamo ali ne, bo odvisno od njihove iznajdljivosti in spretnosti. Kupljeno vino smejo pooblaščenca podjetja in okrajne zadruške zveze prodajati samo na debelo in sicer komur koli v državi. Za široko potrošnjo pa se bodo prodajne cene določale skladno s povpraševanjem na trgu. Če pa govorimo o orientacijski ceni, tedaj lahko ugotovimo, da je za vino tretje skupine v gostinskih podjetjih kategorije C določena ta cena na približno 150 din za liter. Pivo se bo tudi nadalje prodajalo po dosedanjih cenah.

Ugodnosti za tuje turiste

Tržaški časopis »Uitme Notizien« je objavil poročilo dopisnika »United Press« iz Beograda, da so bile baje opuščene vse ugodnosti za tuje turiste, ki prihajajo v Jugoslavijo. Spričo tega se je sodelavec Tanjuga obrnil na direktorja glavne uprave za turizem in gostinstvo FLRJ Milana Alpha, ki je izjavil, da je ta trditve popolnoma samovoljna in neresnična. Vse ugodnosti za tuje turiste, objavljene v Uradnem listu FLRJ, so še nadalje veljavne.

Republiška uredba o odpravi obveznega odkupa mesa, mrsavih prašičev, mleka, krompirja, fižola in sena

Skladno z novimi zveznimi predpisi je vlada LRS izdala uredbu o odpravi obveznega odkupa mesa, mrsavih prašičev, mleka oziroma mlečnih izdelkov, krompirja, fižola in sena. Po tej uredbi ostane še naprej v veljavi uredba o odkupu kmetijskih pridelkov (Uradni list LRS št. 29/50), kolikor se tiče mesa, volne in žita (pšenice, rži, ječmene, oves in koruze). Pridelovalci, ki jim je bila predpisana obvezna prodaja mesa in mrsavih prašičev, morajo do 1. julija t. l. oddati 40% skupne količine obvezne prodaje mesa in mrsavih prašičev, ki jim je bila predpisana za letošnje leto.

Johnsonov predlog za premirje v Koreji

London, 20. maja (Tanjug). Predlog ameriškega senatorja Edwina Johnsona, naj bi se 25. junija, na dan obletnice, ko je izbruhnila korejska vojna, sklenilo premirje in do konca leta odpoklicale vse tuje čete iz Koreje. Je dal povod za optimistično pisanje za zgodnje tiska in optimistično razpoloženje političnih krogov glede izida korejske vojne in možnosti širšega kompromisa v smeri popuščanja mednarodne napetosti. Dejstvo, da je Johnsonovo resolucijo objavilo tudi glasilo sovjetske vlade »Pravda«, kakor tudi novi predlogi sovjetskega delegata na pariški konferenci, ki jih imajo za zgodnje velesile za sprejemljive, so že povečali optimizem.

Kakor poročata Associated Press, mislijo moskovski diplomatski krogi, da je objava celotnega besedila Johnsonovega predloga v »Pravdi« in drugih sovjetskih listih zelo značilen pojav. Isti krogi poudarjajo, da so ta predlog objavili samo nekaj dni po »Pravdinemu« uvodniku, v katerem je rečeno, da je smoter ameriške vlade razširitve napada v Aziji. Zahodni diplomati v Moskvi se vprašujejo, ali naj objava Johnsonovega predloga v sovjetskem tisku pomeni, da ga hoče ZSSR podpreti. — Londonski časopis »Sunday Graphic« poroča, ne da bi omenil vir svoje informacije, da namestnik predsednika britanske vlade Attlee in predsednik ZDA Truman stopita v neposredne stike s predsednikom sovjetske vlade Stalinom zaradi rešitve sedanjih spornih vprašanj, ugotovljenih na konferenci namestnikov zunanjih ministrov štirih velesil v Parizu. Casopis piše, da je sovjetski delegat Gromiko dal v soboto upanje in da bosta Attlee in Truman takoj stopila v neposredne stike s Stalinom, če se bo izkazalo, da je to upanje utemeljeno.

Slavje jugoslovanskega vojnega letalstva

Neprecenljiv delež pri vzgoji letalskih kadrov pa ima tudi Letalska zveza. Če računamo, da leti povprečno na leto 10.000 članov aeroklubov in da so ti dosegli lepe uspehe pri konstruiranju jadralnih letal, pri vzgoji modelarjev, padalcev, potem moramo le potrditi njihov doprinos k dviganju in krepitvi obrambne sposobnosti naše države. Zato ostane ena osnovnih nalog Letalske zveze — čim množičnejša aktivizacija mladine v njenih klubih in krožkih.

Govoru podpolkovnika Bobnarja je sledil kratek program, v katerem so sodelovali mešani pevski zbor KUD Tone Tomšič pod vodstvom dirigenta Radovana Gobca ter orkester ljubljanske garnizije.

Sinoči so bile v vseh garnizijah vojnega letalstva slavnostne akademije s predavanji in proslavo Dneva vojnega letalstva. Največja akademija je bila v Letalskem domu v Zemunu. Na čelu letalskega oficirskega zbora sta se te akademije udeležila generalni poročnik Zdenko Ulepič in generalni major Ladislav Ambrožič, stalni govornik pa je imel polkovnik Rade Bašić, ki je naglasil, da se med proslavo 9. letnice našega vojnega letalstva zavedamo velike uspešnosti mednarodnega položaja, ki sovrzna politika voditeljev ZSSR in njenih satelitov predstavlja največjo nevarnost za našo državo in njeno neodvisnost. Naše vojno letalstvo je kakor vsa naša armada na nevarnosti pripravljena, naša armada in socialistična domovina pa ne bosta nikogar napadli. — Večje slavnostne akademije so bile tudi v Sarajevu, Skoplju in Novem Sadu.

PARIŠKA KONFERENCA ŠTIRIH VELESIL

Sovjetski delegat Gromiko je stavil nov kompromisni predlog

Pariz, 20. maja (Tanjug). Na sobotni dopoldanski seji namestnikov zunanjih ministrov je stavil sovjetski delegat Gromiko nov predlog kot dopolnitev načrta »B«. Kakor poročata Reuter, je novi predlog Gromika dejansko nekak kompromis glede vprašanja, katero mesto je treba dati demilitarizaciji Nemčije v dnevnem redu za konferenco štirih zunanjih ministrov. Sovjetski delegat je predlagal, naj bi se vprašanje demilitarizacije Nemčije omenilo v dnevnem redu, in sicer v že sprejeti formulaciji uvodnega dela, nato pa pri točkah, ki so označene kot vzroki mednarodne napetosti.

Najspornejša točka je še vedno vprašanje, ali naj se sprejmeta v dnevni red Atlantski pakt in problem ameriških oporišč v Evropi. Sovjetski delegat se nadalje vztraja, naj se to vprašanje sprejme v dnevni red, medtem ko predstavniki zahodnih velesil mislijo, da tega vprašanja sploh ni treba omenjati. V tem smislu je odgovoril Gromiku ameriški predstavnik Jessup,

ki je izjavil, da bo imel sovjetski zunanji minister možnost nacetati na četvertni konferenci vprašanje Atlantskega pakta, če bi to smatrali za potrebno. Predstavniki treh zahodnih velesil so nato predlagali, naj bi v vprašanjih, o katerih ni bilo doseženo soglasje, postavili zvezdice, ki bi opozarjale na pripombo pod besedilom, da se o tem vprašanju namestniki niso sporazumeli.

Predstavniki zahodnih delegacij so izjavili, da bodo najnovjši predlog sovjetskega delegata podrobneje proučili, nakar bodo šele lahko sprejeli dokončno stališče.

Prihodnja seja namestnikov ministrov bo v ponedeljek popoldne.

Agencija France Presse poroča, da je vodja britanske delegacije na konferenci namestnikov zunanjih ministrov v Parizu Ernest Davies izjavil po današnji seji v zasebnem razgovoru s predstavniki tiska, da ne vidi pravih nobenega vzroka, zakaj se ne bi konferenca že prihodnji teden uspešno končala. Davies pa ni hotel dati nobenega posebnega komentarja.

Danes so šle na pot slovenske štafete

Rojstni dan maršala Tita je vsako leto praznik vsega prebivalstva naše države, ki s štafetami pošilja pozdrave in želje za dolgo življenje voditelja jugoslovanskih narodov. Letos, ob desetletnici ljudske revolucije, je Titova štafeta še posebno slovesna. Ljudstvo ji na vsi poti prireja slovesne sprejeme in izroča tekačem ljubka spominska darila za maršala Tita. V umetniško izdelanih štafetnih palicah in spomnicah so izražena čustva milijonov državljanov z vročo željo za njegovo srečo in zdravje.

Danes so šle na pot tudi prve slovenske štafete. Prebivalstvo štajerskih in prekmurskih ravnin ter primorsko ljudstvo sta svojim odposlancem že izročila voščila za maršala Tita. Jutri pojde z vrha Triglava glavna slovenska štafeta, poleg nje pa tudi štafete iz ostalih krajev naše republike. Ob odhodu tekačev so bile prisrčne manifestacije, v krajih ob poti pa tekmujejo, kje bodo nosilcem štafetnih palic priredili čim lepši sprejem.

Štafeta iz Istre krogi na slovenske štafete

danes iz Novega grada skozi Brtoniglo, Buje, Sečovelje, Sv. Lucijo, Portorož, Strunjan in Izolo v Koper, od koder bo jutri nadaljevala pot proti Rižani. Iz Dolnje Lendave so tekači krenili v Murško Soboto in nato v Maribor, kjer je bila velika slovesnost. Skupaj s to štafeto je prišla v Maribor tudi štafeta iz Zelenih dveri in iz mnogih krajev bližnje in daljne okolice. Iz Bovca so tekači nesli štafeto palico v Solkan, kjer je bil velik miting. Lepe sprejeme pripravljajo štafeti tudi v Tolminu in Sežani. Na Goriskem je poleg treh glavnih prog še 30 stranskih, kjer bo sodelovalo nad 1500 ljudi. Zivahne priprave za letošnje štafeto so tudi na Dolenskem, zlasti v novomeškem okraju. V Novo mesto bo prišlo 6 okrajnih in republiška štafeta. Reki toplih želja vseh naših delovnih ljudi se bodo pridružili tudi ljubljanski pionirji. Štafeto bodo začeli na pionirski progi jutri popoldne in potem obšli vse mestne rajone.

Vse štafete pridejo v Beograd v petek 25. t. m. popoldne, kjer bodo prezele štafete palice posameznih republik najzajeznejši fizikulturniki. V imenu Slovencev bosta maršalu Titu izročila čestitke telovadka Sonja Rozmanova z Jesenic in naš izkušeni alpinist Marjan Perko. Štafeto palico je po načrtih progi Plečnika izdelal akademski kipar Božo Pengov, spomenica pa je mojstrsko delo akademskega slikarja prof. Evgena Sajovca.

VREME

Dav je bilo v Sloveniji delno oblačno z meglo v kotlinah. Najnižja temperatura je bila 6°C na Jezerskem. Zračni tlak je bil davi ob 7. v Ljubljani 762,2 mm, temperatura zraka 11°C, najnižja temperatura 10°C, relativna vlažnost z meglo in vidljivostjo 200 metrov. Napoved za terek: Spremenljiva oblačnost s krajevnimi padavinami. Temperatura od 4°C do 16°C.

Vse proti ljudstvu

Madžarska vas je ena izmed najbolj bolnih točk notranjepolitične fronte peštanskih informbirojskih oblastnecev, ki so zaradi svoje oportunistične, protiljudske in despotske politike na vasi izgubili zaupanje kmečkega prebivalstva; tako imenovana socialistična graditev — kakor si jo oni zamišljajo in izvajajo — pa je postala pravo strašilo za podeželsko prebivalstvo.

Po uradnih statističnih podatkih zajema socialistični sektor na Madžarskem (državna posestva in združene skupine, ki niso na stopnji kmečko-obdelovalnih združenj) največ 14% vseh poljedelcev, 17,1% pa sestavljajo brezzemljaši. Računki celo navajajo, da gospodari na vseh 63.000 uradno registriranih kulaških posestnikov, ki posedujejo nad 1.500.000 oralov zemlje, in priznava, da po madžarskih vaseh še niso vsi pogoji za borbo proti kulakom in za temeljitejšo socialistično preobrazbo. Pri teh svojih ugotovitvah se seveda Rački ne oziira samokritično na partijsko politiko na vasi temveč pripisuje krivico za vse neuspehe in grobe napake kratkoročnim krajevnim partijskim organizacijam. Razen tega je informbirojsko vodstvo partijske madžarske delovnega ljudstva sedaj nehala s pristojno organizacijo tako imenovanih proizvajalnih oziroma združenih skupin ob vseliki pomoči sovjetskih izkušenj ter postavilo v svoj neposredni našt zvišanje poljedelske proizvodnje, kar naj bi po njegovih računih predstavljalo tudi »borbo za mir«, v resnici pa gre za krčevit napad, da se prepreči nadaljnji padec življenjske ravni in zagotovi pri tem še nekaj za »starejšega brata« — Sovjetsko zvezo. Zaradi tega so peštanski oblastneži razen strožjega odkupa žitaric in živalske hrane, uzakonili prejšnji mesec še druge ukrepe za gospodarski pritisk na kmečko prebivalstvo. Z izgovorom, da hočejo zagotoviti prehrano delavstva po mestih, so namreč izdali zakonsko odločbo o obvezni oddaji prašičev, perutnine, mleka, jajc itd. Drugi ukrep, ki lasno kaže protiljudsko politiko madžarskih informbirojev v odnosu do kmečkega prebivalstva, je prisilna mobilizacija delovne sile po vaseh. Po odločbi madžarske vlade se mora za potrebe industrije v prvi polovici letošnjega leta mobilizirati 62.100 nekvalificiranih delavcev iz vrst kmečkega prebivalstva. Ta odločba madžarskih informbirojev, o kateri uspešne izvedbi na madžarski tisk molči, je bila izdana na izrečno zahteva sovjetskih oblastnežev, namerjena pa je proti interesom kmečkih in ostalih delovnih množic. Namesto resnične socialistične preobrazbe madžarske vase, ki zahteva rešitev množic nujnih vprašanih temeljnih zmožnosti, graditve namreč peštanski informbirojski vodstvo induštrijo in ostanje v ta namen na pristojno delo podeželsko prebivalstvo. Madžarske kmečke množice izkrižnjo torat kot poljedelske proizvajalce in kot strovinjsko bazo cenene delovne sile. In v obeh primerih do največjih možnosti. Da bi v svojih mobilizatorskih nujnih kolikor toliko uspeli, so informbirojski razposlali po vaseh ogromno število tako imenovanih ljudskih prosvetarjev, ki morajo tako opravljati nehoten žandarski posel.

Madžarski kmetje se seveda na svoj način upirajo takim in podobnim prisilnim ukrepom. Zato so na Madžarskem vedno ponostje na dnevnem redu tudi procesi in obsodbe kmečkih ljudi.

Svetovna zdravstvena organizacija
Zeneva, 20. maja (Tanjug). Generalna skupščina svetovne zdravstvene organizacije je včeraj sprejela proračun organizacije za l. 1952, ki znaša 7,5 milijona dolarjev in ga bodo krili predvsem s prispevki držav članice organizacije. Do konca tretjega zasedanja bo morala glavna skupščina dokončati še razpravo o delovnem načrtu in predložiti novo mednarodno zdravstveno konvencijo, ki bo nadomestila prejšnjo konvencijo o preprečevanju prenesljivega nalezljivega bolezni v druge države in na druge kontinente.

Kitajci prebili južnokorejsko črto na vzhodnem delu fronte

Tokio, 20. maja (AFP). Današnje sporočilo ameriške armade pravi, da kitajski napad na ameriško II. divizijo pojenjuje in da so čete Združenih narodov ob podpori topništva in letalstva zavrnile vse sovražnikove napade in mu prizadejala hude izgube. Čete Združenih narodov so se večer južno od Kajonga morale umakniti. Na vzhodnem delu fronte je bila večeraj severovzhodno od Hongčona huda bitka med južnokorejskimi enotami ter Kitajci in Severnokorejci. Večjemu številu sovražnikovih enot se je posrežilo predrti južnokorejsko črto. Po istem poročilu je prišlo na zahodnem bojišču samo do zmernega stika s sovražnikom.

V Washingtonu se znova širijo glasovi, da je ZSSR predlagala neposredne sovjetsko-ameriške razgovore za ureditev korejskega spopada. Vendar je ameriško zunanje ministrstvo zanikalo te glasove že tretjič, češ da ničesar ne v o kakršnih koli podobnih ponudbah Sovjetske zveze.

Ameriški vojni minister Frank Pace je včeraj izjavil, da vojaški napori ZDA v Koreji jasno kažejo, da se bodo ZDA borile zoper vsakega napada, ki bi ogrožal varnost na svetu. V govoru, ki ga je imel ob praznovanju dneva oboroženih sil, je Pace rekel, da ZDA niso hotele vojne in da se je udeležujejo zato, da bi zaustavile agresijo. Dodal je, da se to najbolje vidi iz tega, da si ameriška vlada že od začetka prizadeva končati vojno s častnim mirom.

Pritisk na II. ameriško divizijo pojenjuje — Nerensnične vesti o sovjetsko-ameriških razgovorih za ureditev korejskega spora — Čangkajske bo še nadalje dobival pomoč ZDA

Pomočnik ameriškega zunanjega ministra za daljnovzhodna vprašanja Dean Rusk je izjavil včeraj, da bo Čangkajskov režim na Formozu še nadalje prejemal veliko pomoč in podporo od ZDA, čeprav v sedanjih okoliščinah to ne more biti odločilno za prihodnost Kitajske. Ko je govoril pred člani instituta za kitajska vprašanja, je Rusk nadalje poudaril, da ima ameriška vlada Čangkajskov režim za nezvestežega predstavnika stališča vzhodno kitajskega ljudstva.

Varnostni svet pozval Sirijo in Izrael, naj upošteva ta premirje

New York, 20. maja. (Tanjug) Na petkov popoldanski seji je sprejel Varnostni svet resolucijo, ki zahteva od Sirije in Izraela, naj se držita sporazuma o premirju z dne 20. julija 1949. Resolucija nadalje zahteva, naj v prihodnje obe državi poročata vseh spremembah OZN za premirje o vseh sporih med njima. Vladi Sirije in Izraela se nadalje opozarjata, da nima nobena pravice izvajati suverenosti v demilitariziranih conah, ki ločijo obe državi.

Predsednik strške vlade Kaled El Azem je pozdravil resolucijo Varnostnega sveta o sirsko-izraelskem sporu. Dejal je, da predstavlja ta korak v smeri vzpostavitve pravice in obsodbo napada, pri čemer je poudaril, da močvirje Huleh ne bo nikdar osušeno brez dovoljenja Sirije. Sirija sicer ni prota delom na teh močvirjih, ki bi se izvajala iz socialnih nagibov, vendar je prepričana, da ima Izrael druge namene, ki jih Sirija ne bo nikoli dovolila. Predsednik vlade je nato izjavil, da je Sirija pripravljena sprejeti vsak predlog, s katerim bi bila zavarovana demarkacijska črta in demilitarizirana cona tako, kakor določa sirsko-izraelski sporazum.

Predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva je izjavil danes na tiskovni konferenci, da bo Izrael nadaljeval osuševanje močvirja Huleh kljub sklepu Združenih narodov, da je treba ta dela prenehati. Dejal je, da je izvajanje del ob izraelsko-sirski meji, kjer je prišlo pred kratkim do oboroženega spopada, absolutna pravica Izraela in naloga življenjskega pomena.

Indija in Pakistan se ne bosta udeležila konference Britanske skupnosti narodov

London, 20. maja (Ass. Pr.) Indija, Pakistan in Ceylon so odklonili poziv, naj se udeležijo konference ministrov za narodno obrambo držav Britanske skupnosti narodov. Na tej konferenci, ki naj bi bila konec junija v Londonu ali Ottavi, bodo ministri za narodno obrambo Britanske skupnosti narodov obravnavali vsa vprašanja, ki zadevajo ustvaritev enotnega oboroževalnega programa, dalje uvedbo skupnega strateškega načrtovanja in vključitev njihovih vojaških načrtov v splošni načrt držav atlantskega pakta.

Londonski obveščeni krogi menijo, da Indija, Pakistan in Ceylon ne bodo sprejeli nikakih obveznosti za obrambo Britanske skupnosti narodov izven njihovih lastnih mej.

Olajšave za uvoz tujega kapitala v Turčijo

Ankara, 20. maja (Tanjug). Turška vlada pripravlja zakonski načrt, ki določa posebne ugodnosti za uvoz tujega kapitala v Turčijo. Tuji kapital v Turčiji, ki ga bodo uporabljali za povečanje izvoza, povdigo turizma, kmetijstva, rudarstva, energetike in industrije, ki bo v splošnem služil gospodarski graditvi države, bo uvažal iste ugodnosti kot domači zasebni kapital in državna podjetja. Tuji kapitalisti bodo lahko od letnega dobička izvozili v denarju svoje države do 10% vsega uvoženega kapitala, po treh letih pa celotni znesek kapitala, ki so ga investirali.

Morrisonovi razgovori v Bonnu

Bonn, 20. maja (AFP). Britanski zunanji minister Herbert Morrison je v spremstvu državnega podtajnika lorda Hendersona in svetnika zunanjega ministrstva za Nemčijo Donalda Gainerja prispeval v Bonn, kjer se je v soboto sešel s predsednikom zahodnonemške vlade dr. Konradom Adenauerjem. Navzoh je bil tudi britanski visoki komisar v Zahodni Nemčiji Ivon Kirkpatrick. Po sestanku se je Morrison omejil na izjavo, da je zadovoljen iz izmenjav gledišč predsednika bohnške vlade. Popoldne je Morrison nadaljeval razgovore s Adenauerjem, nato pa se je sešel z voditelji zahodnonemških sindikatov.

Politični komentatorji v Londonu pričakujejo, da bo vprašanje udeležbe Zahodne Nemčije pri obrambnem programu Zahodne Evrope igralo pomembno vlogo pri Morrisonovih razgovorih z dr. Adenauerjem. Nekateri komentatorji so menja, da se Adenauer nagiblje k spremembi svojega stališča. Doselej so bili v britanski prestolnici menja, da se Zahodna Nemčija obotavlja z udeležbo pri obrambi Zahodne Evrope iz strahu, da ne bi prišlo do spopada s Sovjetsko zvezo v času, ko obrambne priprave zahod-

KOROŠKA V BOJU

Spominska razstava Osvobodilne fronte ima oddelek pod tem naslovom, tak naslov pa ima tudi knjiga, ki je izšla ob desetletnici Osvobodilne fronte. V obeh je poudarjeno, da so se boji koroških Slovencev začeli že dolgo pred drugo svetovno vojno, kajti sistematični načrti nemških sovminov za uničenje koroških Slovencev so se izvajali že od konca leta 1920 v nekdanji Avstriji bolj prikrito, po priključitvi Avstrije k Nemčiji pa javno in čedalje bolj brutalno.

Buchenwald in Dachau sta imela prve žrtve iz slovenske Koroške že leta 1938 in v zaporih v Pibberku sta bila že v marcu 1938 zastrupljena slovenski poslanec v koroškem deželnem zboru Vinko Poljanec in slovenski obrtnik Ignacij Maček. Takrat se je že začelo najhujše nasilje. Najprej so izgnali vso slovensko inteligenco, celovški zapori so bili polni slovenskih žrtve, a ko so nacisti napadli Jugoslavijo, so se nemški sovministi na Koroškem otrsli vseh ozirov do zunanega sveta in bestialnost je dosegla svoj višek. Začeli so uredničevati tudi svoj načrt izselitve vseh koroških Slovencev. Ze v aprilu 1942 so preselili nad 2500 slovenskih kmečkih ljudi z njihovih posestev v nemška taborišča, na njihova posestva pa so naselili iz nemških krajev nabrane nacistične. Med izseljenimi je bilo že takrat nad 500 otrok. Za začetek l. 1943, je bila pripravljena druga, še večja izselitvena akcija. Med Harkovom in Rostovom v Ukrajini so pripravljali »Novo Koroško«, kamor bi bili izselili vse koroške Slovence, če ne bi bil tega preprečil nemški poraz pri Stalingradu.

ZDA proti sodelovanju Pekinga pri mirovni pogajanjih z Japonsko

Washington, 20. maja (Un. Pr.) Pomočnik ameriškega ministra za zunanje zadeve George Perkins je izročil sovjetskemu veleposlaniku v ZDA Panjuškemu noto ameriške vlade, ki zavira ču sovjetski predlog, naj bi kitajska vlada sodelovala pri mirovni pogajanjih z Japonsko.

Indijska vlada je sporočila vladi ZDA svoje stališče glede sestave mirovne pogodbe z Japonsko. Priporočila je, naj bi bila z osnutkom pogodbe seznanjena tudi pekinška vlada, češ da bo ta pogodba lahko učinkovita le tedaj, če bo tudi Kitajska, ki je neposredno prizadeta, vprašana za mnenje ob sestavljanju te pogodbe.

Ameriške čete za Evropo

New York, 20. maja (Un. Pr.) Iz newyorškega pristanišča je krenil v zahodno Evropo prvi kontingent vojakov 14. ameriške pehotne divizije, 3200 po številu. Ta divizija, ki bo del vojskajš sil Atlantskega pakta, šteje skupaj 18.000 vojakov.

Kongres francoske radikalne stranke

Pariz, 20. maja (AFP). Sedanji kongres francoske radikalnosocialistične stranke bo med drugim določil stališče stranke do splošnih volitev, zlasti njen odnos do drugih političnih strank. Iz dosedanjega dela kongresa ni še jasno razvidno, kakšno stališče bo zavzela stranka do vprašanja volilne povezave njenih kandidatov s kandidati ostalih strank. Vendar pa je iz govora političnega poročevalca senatorja Georgea s mogoče ugotoviti glavna volilna gesla stranke. Gesla zajemajo predvsem obsodbo strankarskega režima, načelo zasebnega upravljanja industrije, revizijo ustave, organiziranje malih industrijcev in trgovcev, da bi se zavarovali pred trutvi, uveljavljanje predvojnega volilnega zakona itd.

Morrisonovi razgovori v Bonnu

Bonn, 20. maja (AFP). Britanski zunanji minister Herbert Morrison je v spremstvu državnega podtajnika lorda Hendersona in svetnika zunanjega ministrstva za Nemčijo Donalda Gainerja prispeval v Bonn, kjer se je v soboto sešel s predsednikom zahodnonemške vlade dr. Konradom Adenauerjem. Navzoh je bil tudi britanski visoki komisar v Zahodni Nemčiji Ivon Kirkpatrick. Po sestanku se je Morrison omejil na izjavo, da je zadovoljen iz izmenjav gledišč predsednika bohnške vlade. Popoldne je Morrison nadaljeval razgovore s Adenauerjem, nato pa se je sešel z voditelji zahodnonemških sindikatov.

Politični komentatorji v Londonu pričakujejo, da bo vprašanje udeležbe Zahodne Nemčije pri obrambnem programu Zahodne Evrope igralo pomembno vlogo pri Morrisonovih razgovorih z dr. Adenauerjem. Nekateri komentatorji so menja, da se Adenauer nagiblje k spremembi svojega stališča. Doselej so bili v britanski prestolnici menja, da se Zahodna Nemčija obotavlja z udeležbo pri obrambi Zahodne Evrope iz strahu, da ne bi prišlo do spopada s Sovjetsko zvezo v času, ko obrambne priprave zahod-

ZDA proti sodelovanju Pekinga pri mirovni pogajanjih z Japonsko

Washington, 20. maja (Un. Pr.) Pomočnik ameriškega ministra za zunanje zadeve George Perkins je izročil sovjetskemu veleposlaniku v ZDA Panjuškemu noto ameriške vlade, ki zavira ču sovjetski predlog, naj bi kitajska vlada sodelovala pri mirovni pogajanjih z Japonsko.

Indijska vlada je sporočila vladi ZDA svoje stališče glede sestave mirovne pogodbe z Japonsko. Priporočila je, naj bi bila z osnutkom pogodbe seznanjena tudi pekinška vlada, češ da bo ta pogodba lahko učinkovita le tedaj, če bo tudi Kitajska, ki je neposredno prizadeta, vprašana za mnenje ob sestavljanju te pogodbe.

Ameriške čete za Evropo

New York, 20. maja (Un. Pr.) Iz newyorškega pristanišča je krenil v zahodno Evropo prvi kontingent vojakov 14. ameriške pehotne divizije, 3200 po številu. Ta divizija, ki bo del vojskajš sil Atlantskega pakta, šteje skupaj 18.000 vojakov.

Kongres francoske radikalne stranke

Pariz, 20. maja (AFP). Sedanji kongres francoske radikalnosocialistične stranke bo med drugim določil stališče stranke do splošnih volitev, zlasti njen odnos do drugih političnih strank. Iz dosedanjega dela kongresa ni še jasno razvidno, kakšno stališče bo zavzela stranka do vprašanja volilne povezave njenih kandidatov s kandidati ostalih strank. Vendar pa je iz govora političnega poročevalca senatorja Georgea s mogoče ugotoviti glavna volilna gesla stranke. Gesla zajemajo predvsem obsodbo strankarskega režima, načelo zasebnega upravljanja industrije, revizijo ustave, organiziranje malih industrijcev in trgovcev, da bi se zavarovali pred trutvi, uveljavljanje predvojnega volilnega zakona itd.

Morrisonovi razgovori v Bonnu

Bonn, 20. maja (AFP). Britanski zunanji minister Herbert Morrison je v spremstvu državnega podtajnika lorda Hendersona in svetnika zunanjega ministrstva za Nemčijo Donalda Gainerja prispeval v Bonn, kjer se je v soboto sešel s predsednikom zahodnonemške vlade dr. Konradom Adenauerjem. Navzoh je bil tudi britanski visoki komisar v Zahodni Nemčiji Ivon Kirkpatrick. Po sestanku se je Morrison omejil na izjavo, da je zadovoljen iz izmenjav gledišč predsednika bohnške vlade. Popoldne je Morrison nadaljeval razgovore s Adenauerjem, nato pa se je sešel z voditelji zahodnonemških sindikatov.

Politični komentatorji v Londonu pričakujejo, da bo vprašanje udeležbe Zahodne Nemčije pri obrambnem programu Zahodne Evrope igralo pomembno vlogo pri Morrisonovih razgovorih z dr. Adenauerjem. Nekateri komentatorji so menja, da se Adenauer nagiblje k spremembi svojega stališča. Doselej so bili v britanski prestolnici menja, da se Zahodna Nemčija obotavlja z udeležbo pri obrambi Zahodne Evrope iz strahu, da ne bi prišlo do spopada s Sovjetsko zvezo v času, ko obrambne priprave zahod-

Angleški predlogi in svarilo Perziji

London, 20. maja (AFP). Britanski veleposlanik v Teheranu Francis Shephard je včeraj izročil perzijskemu zunan. ministru noto britanske vlade, v kateri je izraženo upanje, da bo spor med Anglo-iransko petrolejsko družbo in Perzijo zadovoljivo rešen s pogajanj. Nota poudarja, da so koristni britanske vlade in Anglijske družbe glede tega vprašanja islovetne in da bo morala Vel. Britanija, če se vsa stvar ne reši s pogajanj, predložiti zadevo mednarodnemu sodišču, ki naj odloči na podlagi mednarodnih predpisov, da bi bile tako zavarovane pravice Anglo-iranske družbe v skladu s obstoječim sporazumom. Britanska vlada pravi, da je pripravljena poslati v Teheran komisijo, ki bi se pogajala o novem sporazumu. Na koncu note je

Komisija za človeške pravice je končala svoje delo

Zeneva, 20. maja (Tanjug). Komisija za človeške pravice OZN je danes končala svoje delo. Na dnevnem redu je bila čilska resolucija, s katero se gospodarsko-socialnemu svetu OZN predlaga v obravnavo sprejeti del pakta in prositi generalni tajnik Združenih narodov, da ga dostavi članicam Združenih narodov zaradi razprave in sporočila pripomb gospodarsko-socialnemu svetu, ki se bo sestel letos konec julija.

Jamstva Turčiji in Grčiji

Pariz, 20. maja (AFP). Prihodnji teden bodo v Washingtonu razgovori med predstavniki ZDA in Francije o vojaških jamstvih Turčiji in Grčiji. rikačujejo, da bodo hkrati poslale odgovore tudi ostale države članice atlantskega pakta, ki so jih ZDA vprašale za nasvet o tem vprašanju.

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni besedami predstavil novega docenta, orisal njegovo dosedanje življenjsko pot ter mu zaezel kot akademskemu učitelju mnogo uspehov. Po nagovoru dekana dr. Vavpetiča se je novi docent zahvalil za želje, nato pa imel svoje nastopno predavanje z naslovom »Zgodovinski materializem in posebne vde o družbi«.

Novi docent dr. Jože Goričar bo na pravni fakulteti predaval o družbenih vedah. Doma je iz Savinjske doline, kjer se je rodil leta 1907 kot sin zdravnika. Leta 1931 je bil po študiju na ljubljanski in zagrebški univerzi v Zagrebu tudi promoviran za doktorja prava, potem pa je bil v odvjetniškem poklicu. Med gostovanjem v katerem mu zavednih Slovencev ter je sodeloval v osvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil na več položajih, nazadnje pomočnik ministra za pravosodje. Na tem mestu se je odločil za poklic akademika učitelja v katerem mu želimo mnogo uspeha v korist našemu pravniškemu naraščanju!

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni besedami predstavil novega docenta, orisal njegovo dosedanje življenjsko pot ter mu zaezel kot akademskemu učitelju mnogo uspehov. Po nagovoru dekana dr. Vavpetiča se je novi docent zahvalil za želje, nato pa imel svoje nastopno predavanje z naslovom »Zgodovinski materializem in posebne vde o družbi«.

Novi docent dr. Jože Goričar bo na pravni fakulteti predaval o družbenih vedah. Doma je iz Savinjske doline, kjer se je rodil leta 1907 kot sin zdravnika. Leta 1931 je bil po študiju na ljubljanski in zagrebški univerzi v Zagrebu tudi promoviran za doktorja prava, potem pa je bil v odvjetniškem poklicu. Med gostovanjem v katerem mu zavednih Slovencev ter je sodeloval v osvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil na več položajih, nazadnje pomočnik ministra za pravosodje. Na tem mestu se je odločil za poklic akademika učitelja v katerem mu želimo mnogo uspeha v korist našemu pravniškemu naraščanju!

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni besedami predstavil novega docenta, orisal njegovo dosedanje življenjsko pot ter mu zaezel kot akademskemu učitelju mnogo uspehov. Po nagovoru dekana dr. Vavpetiča se je novi docent zahvalil za želje, nato pa imel svoje nastopno predavanje z naslovom »Zgodovinski materializem in posebne vde o družbi«.

Novi docent dr. Jože Goričar bo na pravni fakulteti predaval o družbenih vedah. Doma je iz Savinjske doline, kjer se je rodil leta 1907 kot sin zdravnika. Leta 1931 je bil po študiju na ljubljanski in zagrebški univerzi v Zagrebu tudi promoviran za doktorja prava, potem pa je bil v odvjetniškem poklicu. Med gostovanjem v katerem mu zavednih Slovencev ter je sodeloval v osvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil na več položajih, nazadnje pomočnik ministra za pravosodje. Na tem mestu se je odločil za poklic akademika učitelja v katerem mu želimo mnogo uspeha v korist našemu pravniškemu naraščanju!

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni besedami predstavil novega docenta, orisal njegovo dosedanje življenjsko pot ter mu zaezel kot akademskemu učitelju mnogo uspehov. Po nagovoru dekana dr. Vavpetiča se je novi docent zahvalil za želje, nato pa imel svoje nastopno predavanje z naslovom »Zgodovinski materializem in posebne vde o družbi«.

Novi docent dr. Jože Goričar bo na pravni fakulteti predaval o družbenih vedah. Doma je iz Savinjske doline, kjer se je rodil leta 1907 kot sin zdravnika. Leta 1931 je bil po študiju na ljubljanski in zagrebški univerzi v Zagrebu tudi promoviran za doktorja prava, potem pa je bil v odvjetniškem poklicu. Med gostovanjem v katerem mu zavednih Slovencev ter je sodeloval v osvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil na več položajih, nazadnje pomočnik ministra za pravosodje. Na tem mestu se je odločil za poklic akademika učitelja v katerem mu želimo mnogo uspeha v korist našemu pravniškemu naraščanju!

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni besedami predstavil novega docenta, orisal njegovo dosedanje življenjsko pot ter mu zaezel kot akademskemu učitelju mnogo uspehov. Po nagovoru dekana dr. Vavpetiča se je novi docent zahvalil za želje, nato pa imel svoje nastopno predavanje z naslovom »Zgodovinski materializem in posebne vde o družbi«.

Novi docent dr. Jože Goričar bo na pravni fakulteti predaval o družbenih vedah. Doma je iz Savinjske doline, kjer se je rodil leta 1907 kot sin zdravnika. Leta 1931 je bil po študiju na ljubljanski in zagrebški univerzi v Zagrebu tudi promoviran za doktorja prava, potem pa je bil v odvjetniškem poklicu. Med gostovanjem v katerem mu zavednih Slovencev ter je sodeloval v osvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil na več položajih, nazadnje pomočnik ministra za pravosodje. Na tem mestu se je odločil za poklic akademika učitelja v katerem mu želimo mnogo uspeha v korist našemu pravniškemu naraščanju!

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni besedami predstavil novega docenta, orisal njegovo dosedanje življenjsko pot ter mu zaezel kot akademskemu učitelju mnogo uspehov. Po nagovoru dekana dr. Vavpetiča se je novi docent zahvalil za želje, nato pa imel svoje nastopno predavanje z naslovom »Zgodovinski materializem in posebne vde o družbi«.

Novi docent dr. Jože Goričar bo na pravni fakulteti predaval o družbenih vedah. Doma je iz Savinjske doline, kjer se je rodil leta 1907 kot sin zdravnika. Leta 1931 je bil po študiju na ljubljanski in zagrebški univerzi v Zagrebu tudi promoviran za doktorja prava, potem pa je bil v odvjetniškem poklicu. Med gostovanjem v katerem mu zavednih Slovencev ter je sodeloval v osvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil na več položajih, nazadnje pomočnik ministra za pravosodje. Na tem mestu se je odločil za poklic akademika učitelja v katerem mu želimo mnogo uspeha v korist našemu pravniškemu naraščanju!

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni besedami predstavil novega docenta, orisal njegovo dosedanje življenjsko pot ter mu zaezel kot akademskemu učitelju mnogo uspehov. Po nagovoru dekana dr. Vavpetiča se je novi docent zahvalil za želje, nato pa imel svoje nastopno predavanje z naslovom »Zgodovinski materializem in posebne vde o družbi«.

Novi docent dr. Jože Goričar bo na pravni fakulteti predaval o družbenih vedah. Doma je iz Savinjske doline, kjer se je rodil leta 1907 kot sin zdravnika. Leta 1931 je bil po študiju na ljubljanski in zagrebški univerzi v Zagrebu tudi promoviran za doktorja prava, potem pa je bil v odvjetniškem poklicu. Med gostovanjem v katerem mu zavednih Slovencev ter je sodeloval v osvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil na več položajih, nazadnje pomočnik ministra za pravosodje. Na tem mestu se je odločil za poklic akademika učitelja v katerem mu želimo mnogo uspeha v korist našemu pravniškemu naraščanju!

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni besedami predstavil novega docenta, orisal njegovo dosedanje življenjsko pot ter mu zaezel kot akademskemu učitelju mnogo uspehov. Po nagovoru dekana dr. Vavpetiča se je novi docent zahvalil za želje, nato pa imel svoje nastopno predavanje z naslovom »Zgodovinski materializem in posebne vde o družbi«.

Nastopno predavanje docenta dr. Jožeta Goričarja

V soboto ob 11. dopoldne je v zbornici dvorani ljubljanske univerze imel svoje nastopno predavanje novi docent pravne fakultete dr. Jože Goričar. Dekan pravne fakultete dr. Lado Vavpetič je častnim gostom med drugim izjavil, da bili tudi predstavniki sveta za prosveto in kulturni minister Boris Zherl, minister za pravosodje dr. Helij Modic pred. Vrhovnega sodišča dr. Tominec ter rektor univerze dr. Gorazd Kusel. s temni

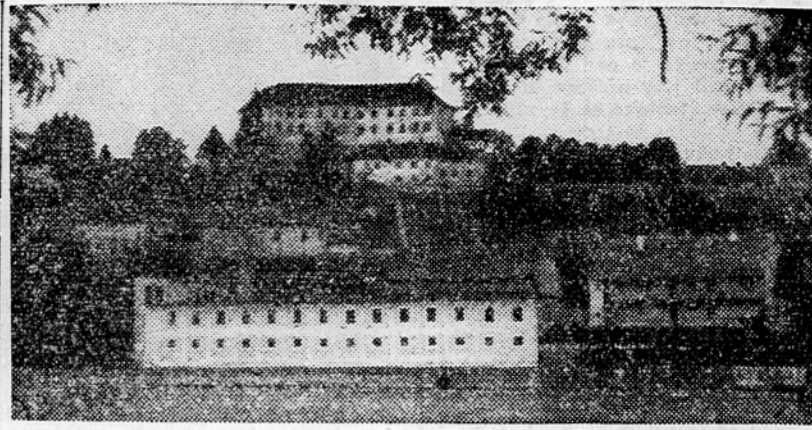
Ptuj — staro kulturno mesto

Vsako človeško naselje, vas ali mesto ima tako rekoč svoj lastni obraz. V njem je mnogo tipičnega, skupnega z drugimi vasi in mesti, vendar pa živi v njegovi legi in v tipu njegovih stavb tudi nekaj, kar je lastno samo njemu. Neko osebno svojstvo, ki ni le materialnega, ampak tudi duhovnega značaja in ki ga navadno imenujemo ambient. Ambient v osnovi ni nič drugega kakor sled človekovega vpliva na okolje, ki ga je oblikoval ter živel z njim v tesnem vsakdanjem stiku. Kolikor močnejši in vidnejši je izraz človeškega delovanja in življenja v danem ambientu, toliko večja je njegova vrednost.

Za Ptuj moramo reči, da ima vrednot v izobilju. Za njegova zunanjska nam pove, da imamo opraviti s pomembnim turističnim človekovega zgodovinskega dogajanja. Ko pa bolje spoznamo njegov notranji ustroj, nam zamika se bolj čar njegovega romantično-zgodovinskega krajevnega miljeja. — Današnji Ptuj je sestavljen iz več prvih, ki dojejo pekat njegovi vabljivosti: sama lega, rimska naselbina Poetovio, srednjeveški Ptuj, moderni Ptuj.

Lepota ptujške mestne lege je očitna za vsakogar, kdor jo je kdaj občudoval. Naravna lega pa je omogočila zelo učinkovit razpored glavnih arhitektonskih objektov, brez katerih ne bi to malo mesto moglo imeti svoje velike monumentalne učinkovitosti. Oporniki tega razporeda so: dominikanski samostan; prostijska cerkev z mestnim stolpom; minoritski samostan in grad kot nepričakovano bogat zaključek te trdnice kompozicije.

V koliko odseva v sedanjih mestnih slikah rimski Poetovio, se ni popolnoma ugotovljeno, vendar bodo upravičena mnenja, da je kontinuiteta določenih potez starega Poetovia ostala živa. Srednjeveški Ptuj je se danes osnova vsega ptujškega arhitektonskega, umetnostnega in miljejskega bogastva mesta. Stari Ptuj, ki se še danes oveska kaže v zunanji obliki mesta, obsega ozemlje, ki je bilo v srednjem in v novem veku spet obdano z obzidjem ter je tako dobilo zaključeno obliko, ki je za srednjeveška mesta tako značilna. Srednjeveški Ptuj je bil tipično srednjeevropsko mesto. Pri njegovem razvoju je igral teren, na katerem stoji, v arhitektonskem, prometnem in funkcijskem pogledu glavno vlogo. Grič in njegovo k Dravi padajoče pobočje je postalo področje naselitve. Glavne prometne žile so določene po geografskih črtah: tako teče glavna ulica ob vznožju griča vzporedno z Dravo, druga pa vzporedno s prvo od mosta na levo in desno. Ostale ulice so le postranskega pomena in služijo notranjemu prometu. Srednjeveška naselbina misli na obrambo, zato se nasproti okolici zavaruje z obzidjem na črti, ki jo je najlažje braniti. Sred-

Ptuj z gradom v ozadju

njevska mesta nimajo jasnih odtov. kakor so jih imele rimske naselbine, ampak slede bolj ali manj terenskim razmeram. Ta odtor srednjeveškega mesta je Ptuj ostal jasan do danes, čeprav obzidja ni več in še soočila pri mestnem licu. Dva bistvena elementa naselbine sta, grad nad mestom, simbol mestnega gospoda in hkrati jedro obrambnega sistema, in pod njim ležeče mestno naselje. Mestno naselje je opravljalo funkcijo srednjeveškega mesta, imelo je svoje mestno zastopstvo, katerega simbol je magistrat, in svoj trg, ki je bil v Ptujju že od nekdaj pri mestnem stolpu, za kar govori predvsem Orfejev spomenik, ki je služil zdaj kot spominski steber. Vsi ti bistveni elementi srednjeveškega mesta so še danes živi in tudi v bližnji bodočnosti se ne bodo izumrli.

Zadnji element sedanjega mestnega lica je moderno mesto. To se je doslej razvijalo precej brez reda okrog starega jedra, na katerega je včasih vplivalo tudi razkrajanje. Konec neurejeni gradbeni samovoljnosti so napravili sele zakoni FLRJ, ki na eni strani spoštujejo vrednote starega Ptujja in ga kot takega ščitijo, na drugi strani pa uočevajo vse pridobitve moderne mestne kulture in usmerjajo razvoj novega mesta po urejenjših strugah.

Ptuj je tak, kakršen je, celota, ki predstavlja zaključeno umetnostno vrednoto. V tej celoti pa ima Ptuj v svojih cerkvah, v gradu in drugih pomembnih stavbah vrsto umetnostnih spomenikov, zaradi katerih zasluži ime pomembnega umetnostnega središča. Najvažnejši objekti so: grad, prostijska cerkev, minoritski in dominikanski samostan in cerkev sv. Ožbalta. Vsi ti spomeniki so nastali v srednjem veku. Sele z 12. stoletjem, okoli l. 1125., so na griču nad mestom naselbina misli na obrambo, zato se nasproti okolici zavaruje z obzidjem na črti, ki jo je najlažje braniti. Sred-

mogoče nekoliko pozneje je bila postavljena tudi župna cerkev sv. Jurija. Od prvotne stavbe, ki je bila slopnata bazilika v velikosti sedanje ladje, so se nam ohranile le polkrožne arkade in iz rezanih kamnitih kvadratov zrazena stena nad njimi; na podstrešju stranski ladij so še vidna romanska, polkrožno zaključena okna.

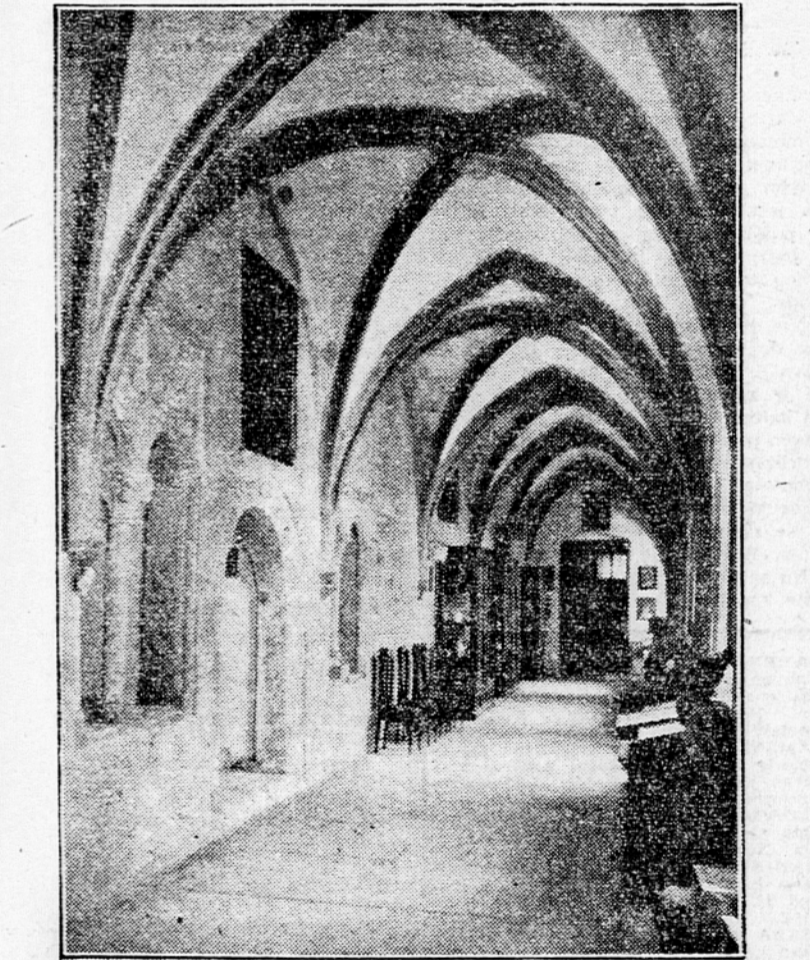
Po letu 1930. je zrastle na Dominikanskemu trgu dominikanska naselbina, katere jedro — to je vzhodno krilo s kapelo in osnova sedanje cerkve — je iz sredine in druge polovice 13. stoletja. Zgrajena je v tako imenovanem prehodnem slogu. Iz druge polovice 13. stoletja je bila tudi med vojno porušena minoritska cerkev. Zgrajena je bila v že popolnoma razviti rani gotiki, ki je značilna po jasnosti osnove in preprostosti konstrukcije. Stavba je bila eden najzgodnejših zgodnjegotičkih spomenikov v vzhodno-alpskih deželah.

Druga skupina stavbnih spomenikov, ki igrajo v mestni sliki veliko vlogo, spada v dobo visoke gotike, posebno v prvo polovico 15. stoletja. Prostijska cerkev je dobila v drugi polovici 14. stoletja svoj lep, na kombiniranih slopnih podvojničevski kor, katerega lahko mirno imenujemo biser naše gotike. V dobi o. 1400 so v tej cerkvi podrl romansko apsidno ter ji prizidali sedanji presbitirij, ki se odlikuje po lepem preprostem križnem oboku. Razpisna delavnost na začetku in v prvi polovici 15. stoletja govori kljub vsem ugovorom za to, da je mesto doživelo ob koncu 14. stoletja neko nesrečo, pa naj si je bil požar ali pa turški vpad. V tem času so namreč na novo pozidali tudi dominikanski samostan. Ob tej priliki je nastal njegov križni hodnik, ena najlepših arhitekturnih slovenije. Pri prostijski cerkvi so l. 1415. prizidali dve obočni poljužne stranske ladje, ki kažeta na isto delavnico kot že omenjeni križni hodnik. (Primerjaj arhitektonske detaje, kot so figurálni sklepniki, konzole in kapitli!) Presbitirij cerkve sv. Ožbalta kaže s svojim mrežastim obokom na nastanek v sredini ali v drugi polovici 15. stoletja. Končno so v času pozne gotike (že v 16. stoletju) obokali tudi dotlej ravno pokrito srednjo ladjo prostijske cerkve. Obokanje kaže vse znake poznejše vladave. Tudi je bila cerkev v tem času že drugič v dobi gotike dozdana do sedanje višine.

Razen teh arhitektonsko važnih zgradb se je ohranilo v Ptujju tudi več drugih umetnostno pomembnejših spomenikov gotike dobe. Taki so: oltar salzburskega slikarja Konrada Laiba iz časa o. 1460; kip sv. Jurija iz prostijske cerkve, ki je dobro rezbarsko delo iz začetka 15. stoletja; nagrobnik Friderika V. Ptujčana iz časa o. 1438. salzbursko delo, ki se nahaja vzdano na grejskem dvorišču; korne klopi v prostijski cerkvi iz leta 1446, pomembno delo gotike rezbarske umetnosti, in končno okovana vrata, ki vodijo iz presbitirija v zakristijo in ki imajo svojo posestrimo v Brucku ob Muri.

Od manj pomembnih spomenikov bi omenili še: Marijin kip iz atike glavne oltarja nekdanje minoritske cerkve, ki je iz časa o. 1440, karakteristično skupino Pieta v stranski kapeli prostijske cerkve iz dobe o. 1420, timpanon nad severnim stranskim portalom iz prve polovice 15. stoletja in končno relief Olske gore, vzdani na južni steni kapele iste cerkve, ki je iz dobe o. 1460.

Sele natančna mestna topografija pa nam bo razkrila vse kopto posebnosti, ki so pomembne kljub svojih večših navidezni skromnosti, ker nam bodo pomagale izpopolniti sliko opisane ptujške preteklosti. J. CURK.

Iz nekdanjega dominikanskega samostana. Zdaj ptujski mestni muzej.

Lepi uspehi naših atletov v Glasgowu

V soboto je bil v Glasgowu velik škotski narodni miting. Ob navzočnosti 20.000 gledalcev je tekmovalo okoli 2000 športnikov v raznih športnih disciplinah. Samo pri tekah je tekmovalo 400 atletov.

Najbolj zanimiv je bil tek na 100 jardov, kjer je zmagal Mc Kenley (ZDA) s časom 9,8.

Na 220 jardov je bil prvi takoj prvi Kenley (Jugoslovani) Pecej je zasedel tretje mesto.

Največja senzacija je bila, ko je Sabolović v handicap teku na 440 jardov premagal svetovnega rekorderja Mc Kenleya. Sabolović je imel 11 m krajšo progo in je dosegel zelo dober čas 48,2. Kenley je prispel na cilj drugi s časom 48,3.

Na 880 jardov je zmagal De Croon (Holandija) s časom 1:57,1. V teku na 1 miljo je zmagal Ottenheimer (Jugoslovani) s časom 4:22,8. Pred tem je Ottenheimer tekmoval na 3000 m, zato je ta rezultat zelo dober.

Največja borba dneva je bila na 3000 metrov. V ostri mednarodni konkurenci je Ottenheimerju uspelo premagati odličnega holandskega tekača Hartinga s približno 5 m razlike. Pri teku je stalno vodil Harting, okrog 300 m pred ciljem pa ga je Ottenheimer prehitel in prispel na cilj v času 8:40,3.

Dobri rezultati v Mariboru

Na stadionu Zvezničarja v Mariboru je bilo v nedeljo atletsko tekmovanje, na katerem so nastopili poleg atletov domačega društva še tekmovalci iz Ljubljane in Celja ter člani Partizana, ki so vprečni.

EVROPSKO BOKSARSKO PRVENSTVO

Jugoslavija med 20 državami deseta

Po šestih dneh lepih in razburljivih borb so bile v soboto finalne tekme na evropskem prvenstvu v boksu. Dvajset najboljših amaterjev se je borilo za naslov evropskega prvaka v svoji skupini.

Jugoslovani Kostja Leković se je sestel v persni kategoriji s Francozom Ventallonom Lekovićem do dobrih boksal, vendar je bil Francoz boljši in je tudi močnejše udarjal.

V mušji kategoriji sta se srečala Pozzali (Italija) in Van Der Zee (Holandija). Zmagal je Pozzali. Bantam kategorija: Daj Oso (Italija) je premagal točkah O'Kellyja (Irski). Lahka kategorija: Visintin (Italija) je po lepi in zanimivi borbi premagal zasluženega točkah Juhasa (Madžarska). Polwelter kategorija: Schilling (Nemčija) je premagal po najbolj razburilni borbi Padovanija (Italija). Welter kategorija: Chyehla (Poljska) je premagal točkah Kolegerja (Avstrija). Polsrrednja kategorija: Pap (Madžarska) je dobil dvo-borbo brez porabe, ker je zdravniška komisija prepovedala tekmovalca, danesmu predstavniku Andersenju. Srednja kategorija: Siblin je premagal po točkah enega najvztrajnejših tekmovalcev na prvenstvu Sladkega (Nemčija). Polteška kategorija: Linga (Belgija) je premagal točkah Lingasa (Norveška). Teška kategorija: Di Segni (Italija) je premagal Gurkasa (Nemčija) po točkah.

Končni vrstni red udeležencev držav je tale: Italija 32, Nemčija in Madžarska 16, Francija 15, Belgija 14, Švedska 13, Avstrija, Švedska in Irski 9, Jugoslavija 8, Holandija 7, Švica, Anglija, Norveška in Danska 4, Finska in Posarje 2.

PRVENSTVO II. ZVEZNE LIGE V NOGOMETU

Vardar spet v vodstvu

V 10. kolu tekmovanja za prvenstvo II. zvezne lige v nogometu je bilo večkrat na sporedu samo 7 tekem, ker je Vardar štiri tekme odločilno odložen. Značilno za to kolo je dejstvo, da so izjemno Proleterja (O) in Metalca zmagala moštva, ki so igrala na domačem terenu. Izidi tekem so precej spreminili vrstni red v lestvici. Budnost je v Vardar sta spet zamenjala mesti, tako da so zdaj v vodstvu Skopljančani s 16 točkami. Velež se je v enakim številom točk (14) kakor Budnost uvrstil na tretje mesto. Zmaga nad Metalco je imela na četrto mesto. Po 11 točkah imajo Odred, Dinamo iz Pančeva in Kvarner, ki jih je razlika v golih uvrstila na peto, šesto in sedmo mesto. Osmi in deveti sta Proleter (O) in Zvezničar z 10 točkami. Tudi deseto, enajsto in dvanajsto mesto — Metalca, Radničkova in Rudarja, ki imajo po 9 točk, je odločila razlika v golih. Prav tako je boljše razmerje danih in prejetih golov odločilo pri Proleterju (Zrenjanin) in Tekstilcu. V 11. kolu je Vardar je s 6 točkami na predzadnjem mestu, Bokelj, ki ima 3 točke, pa je zadnji.

Izidi večeršnjih tekem so bili naslednji: Metalac : Zvezničar 3:1 (2:1) Proleter : Kvarner 2:3 (0:1) Metalac : Radnički 1:2 (1:1) Vardar : Proleter (Z) 4:0 (1:0) Velež : Dinamo 2:0 (0:0)

Odred : Zagreb 4:0 (2:0)

Ljubljanečani so si z zmago nad Zagrebom priborili dve važni točki. Njihov uspeh je zaslužen. Vse tekmo so imeli pobudo na igrišču in so pokazali tudi več znanja od svojih nasprotnikov. Ne glede na slab teren, ki ga je silovit naliiv skoraj poplavljal, so z lepih kombinacijami prihajali pred vrata svojih nasprotnikov in tudi pogosto streljali. Strikar jim je uspelo spraviti žogo v mrežo. Prvič je bil uspešen Hacler, za njim pa Belcer, Kroupa in Keržan. Za Odred so igrali: Benčik, Pecoon, Plekar, Fajon, Lesič, Oskrič, Kroupa, Keržan, Kumar, Kacler, Belcer.

Pred približno 5000 gledalci je sodil Matančić iz Beograda.

Rudar : Bokelj 3:1 (0:1)

Težka je bila lepa samo v prvem polčasu. Rudar je imel več od igre, vendar napad ni izkoristil priložnosti, zato go Četina je v 22. min. prišli v vodstvo, kar pa bi lahko preprečili domači vratar. Po odmoru je Rudar v 15. min. izenačil, nakar je moštvo Boklja začelo s surovo igro. Domačini so bili ves čas

Presenečenje v Mariboru

V petem kolu tekmovanja zvezne lige v odbojki je bilo v zahodni skupini glavno zanimanje za prvenstvena srečanja v Mariboru. Velik uspeh so dosegle igralke ljubljanske Zvezničarje, ki so si priborile v srečanju s Poletom in Zvezničarjem (Mb) 4 točke ter se tako povzpele na prvo mesto v prvenstveni lestvici. Presenečenje je tudi zmaga Lokomotive nad Krko v Novem mestu. Rezultati so tile:

Moški: Zvezničar : Kovelar 3:0 (15:12, 15:3, 15:7) Polet : Zvezničar 3:0 (16:14, 15:10, 16:14) Lokomotiva : Krka 3:0 (12:15, 15:13, 15:12, 13:15, 15:14) Krim : Mladost (Čakovec) 3:0

Miting v Litiji

V nedeljo so v Litiji organizirali atletski miting, ki je pokazal za začetek sezone zadovoljive uspehe tekmovalcev. Omembe vredna sta rezultata Kolbete in Lebingerja v skoku v višino. V prvem skoku je Kolbete v skoku v višino je zmagała Pezardjeva (Kl) 1,35, v daljino pa Knezova (Kl) 5,24.

Republiška liga

Rezultati II. kola slovenske odbojkar-ske lige so tile: Vzhodna skupina Fužinar : Beton 3:0 Mežica : Slovenj Gradec 3:0 Zvezničar (Mb) : Kovelar II 3:0

Zahodna skupina

Krim II : Ljubelj 3:0 Prešeren : Ilirija 3:2 Kamnik : Zvezničar II 3:1

ZVEZNA LIGA V KOSARKI

Partizan komaj premagal ASK

V soboto zvečer je na igrišču Ljuba Serčerja v Šiški v zanimivi in borbeni igri Partizan je s težavo premagal odlično moštvo ljubljanskega ASK. Domači igralci so se uspešno zoperstavili renomiranemu nasprotniku, ki si je zagotovil zmago šele 4 minute pred koncem igre. Do taktike je bil rezultat odločen. ASK je v moštvo Partizana se odlikovali Marjanovič, Loci in Stanković, pri domačih pa Pavlovič, Serbec II in Fugina.

Največje presenečenje tekmovalca v zvezni ligi pa je bilo v tretjem kolu v Zagrebu, kjer so igralci domačega Jedinstva premagali Zader, zmagovalca nad Crveno zvezdo in Partizana.

Rezultati tekem so bili: Partizan : ASK 58:45 (25:25) Jedinstvo : Zadar 53:39 (18:16) Crvena zvezda : Proleter 58:24 (34:9)

Na prvenstveni lestvici vodi še vedno Mladost pred Crveno zvezdo, Partizanom in BSK Slovenska predstavnika sta na 7. in 8. mestu s 7 oz. 6 točkami. Bolje mesto bo verjetno odločila medsebojna tekma, ki bo v soboto v Ljubljani.

SLOVENSKO PRVENSTVO

Tri zmage Zvezničarjev

V prvem kolu slovenske košarkarske lige so bili doseženi ti rezultati: Zahodna skupina: Zvezničar (Nova Gorica) : Rudar 33:24 (19:12) Zvezničar II : Sloga 28:22 (8:8)

Vzhodna skupina:

Zvezničar (Mb) : Zvezničar (Celje) 57:29 (23:15)

Kolesarska dirka

okolli Italije

V soboto, 19. maja se je začela tradicionalna kolesarska dirka »Giro d'Italia«. Proga je dolga 3292 km in je razdeljena na 20 etap. Start za to dirko je bil v Milanu, kjer se bo tekmovaljevanje 10 junija tudi končalo. Dirkači bodo imeli prost dan po peti etapi v Perugia, po deseti v Pescari in po šestnajsti v Trstu.

Nadaljšaja etapa meri 306 km in vodi od Forcie do Pescara, najkrajša etapa pa bo dolga 24 km od Riminija do San Marina. Vozili bodo v naslednji smeri: Milano—Torino—Alasio—Genova—Firenca—Perugia—Terzi—Rim—Napulj—Foggia—Pesara—Rimini—San Marino—Bologna—Brescia—Benetice—Trst—Cortina—Bolzano—San Moritz—Milano.

Za favorite veljajo Francoza Bobet in Gauthier, Švicarja Kübler in Koblet, Italijani Bartali, Coppi, Petrucci, Soldani in Magni ter verjetno še kdo od Belcičev. Razen Jani, ko je na dirki okoli Italije zmagal Švicar Koblet, so bili na tej tradicionalni dirki vedno prvi italijanski dirkači.

Na prvi etapi Milano—Torino, ki je dolga 202 km, je zmagalet Belcičev van Stembergen s časom 15:12 pred Soldanim, Magnijem itd. s časom 5:16:40. Druga etapa od Torina do Alasia je bila prva tako dolga kot prva. Prvih pet mest so zasedli Italijani. Vrstni red je tale: Bertolotta 5:18,35, Brazzola De Santi, Passotti, Martini 5:20:27 itd. V skupnem plasmanu vodi Magni pred Soldanijem.

Nov svetovni rekord v plavanju. V Moskvi je sovjetska mešana štafeta 2x100 m (Solovjev, Mjedičov in Drapil) postavila nov svetovni rekord 3:11 minute. Na tem tekmovanju je madžarska štafeta 4x200 m prosto postavila nov evropski rekord z 8:45,9 minute.

Oreja grešniški odbor Ods urenika Sergej Počnik Uredništvo in uprava Ljubljana Knafljeva ulica št. 5, telefon 55-22 do 55-28 Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani Poština plačana v gotovini

Tisti, ki so želeli kazati zanimive stvari, živali ali umetnine bodisi ob tržnih ali navadnih dneh v barakah ali po hišah, so se morali izkazati s policijskim dovoljenjem. Tudi brezplačne misne komedije zasebnikov se niso smele izvajati brez navedbe komada in brez prošnje pri policijskem ravnateljstvu. Tuji potujoči igralci so se ob tržnih dneh prav tako morali izkazati s policijskim dovoljenjem za igranje cenzuriranih kosov. Potujočim muzikantom, ki so si iskali zaslužka z igranjem v javnih vrtovih, gostilnah in kavarnah, je bilo potrebno dovoljenje. Medvedarji, savojardski lajnarji in orglarji s pasjimi in opičjimi igralci ter glumci pa sploh niso smeli kazati svojih umetnij.

Da se ni kalil nočni mir, je bilo tedaj nočnim čuvajem in sodnim biričem naročeno, prijeti vse razgrajate. Krizarje in bicarje, ki so ob postnem času hodili okrog, so tudi morali odpraviti ter paziti glede na prestopke zoper vero in državo na kakie sumljive sestanke prepovedanih redov prostozidarjev. Mestni sodnik in njemu

prideljeni četrti mojster sta si morala na skrivaj av vsej skromnosti prizadevati, da bo vladala med obema spoloma tako v mestu kot v predmestjih nprav in čistost ter da bodo »Boga in dobre npravi žaleci sestanki odkriti. Policijski red iz l. 1786. je pa še posebej vzel na piko majhne gostilnice, pajzle, kjer so gospodarile večinoma le samske, razpizite vlačuge.

Obveščevalna služba raznih prevsiljivih moralistov je večkrat doživela polom. Dvajsetletna natakarka iz iz Koroske je 10. februarja 1786 zapustila službo v gostilni sprj Zvezdju. Ze 18. februarja so jo klicali na magistrat, ker so jo ovadili, da jo vzdržuje nek kadet. Izjavila je, da hoče iztrjati le še nekatere dolgove, potem se pa vrne na Korosko. V mestni hiši so ji dejali, naj gre domov, ali pa stopi v pošteno službo, sicer jo čaka prisilni odgon čez Karavanke.

Bolj nerodno je bilo v septembrskem predmestju vodvi Lucilji in njeni hčerki. Okolca se je zgledevalo, da so k njima zahajali vojaki. Izgovarjala se je, da vojakom preskrbuje le posojila, ker tudi sama pri tem kaj malega zasluži. Četrtnemu mojstru (ki je moral paziti v svojem okolišu, da so se izvrševale odredbe glede varnosti pred požarom, imel pa je tudi nadzorstvo nad sumljivimi in pokvarjenimi) je dejala, da ji ni mogoče živeti brez družbe njenih ljubih vojakov. Ker so jo bili že enkrat posvarili jo je župan (19. decembra 1786) obsodil v zapor za 24 ur ob kruhu in vodi. Ce se ne pobojša, ji odvzamejo ubožno podporo; gospodar pa ji je kljub temu odpovedal stanovanje.

Meščanski sin Tomaž je proti volji svojih staršev lazil za nekaj starejšo, 35 letno gospodnjo pri grofu Lambergu, Reziko. Tako starišji kakor tudi sodišče so mu to prepovedali, kar je bilo znano tudi Reziki. Ker doma ni bilo miru, se je Tomažek preselil najprej v gostilničarji Johanci pred Karlovskimi vrati, potem pa si je najel sobo v gradski gostilni sprj turški glavici. Tu je Tomaževa mati spazila Reziko, ko mu je baš prinesla perilo. Aretirana in flagrantni je povedala, da je bila pri njem (in to v sobi za goste) pred mesecem enkrat, pa da se tako ne pajdaši več s fantom.

Zdi se, da je to bilo res, ker je gostilničar potrdil, da fant ni nikoli govoril o dekletu in ni vedel, da ga ima rad. Kljub temu pa je romala Rezika v tridnevni zapor ob vodi in kruhu. »Turška glavica bi pa v ubožni sklad morala plačati dva godinarja, če bi se ne bilo izkazalo, da je fant stanoval tam z vednostjo svoje matere. Za kosilo je Tomaž plačeval po deset soldov, maselje vina ga je stal 6, postelja pa 2 solda.

Spomladi l. 1788. so svoj greh priznale in bile obsojene tri mlade dekline zaradi ponočnega vabljenja (z igro obraza in cukanjem za sukničji), zavajanja in nečistovanja s 14 dnevnim stroгим zaporom. Na noge so dobile železo, ležale so na golih deskah, obiske so smele dobiti le ob navzočnosti uradne osebe, za pajčo le vodo in pa primerno delo. Kot vzrok, da so se tako spozabile, je 18 letna sta mala Mickas navedla, da ni mogla dobiti službe, čeprav bi rada delala, živa pa tudi ne more pod zepajo. To življenje da je opravljala le tri tedne, za-

Pri čevljarju (18. stol.; bakrorez, Chodowiecki-Schuster)

služila pa je vsega skupaj komaj 40 krajcarjev, za živež se je morala zato še zadolžiti.

Bolj pretkana je bila 28 letna Alenka iz Kamnika, ki se je prodala za 20 krajcarjev. Denar je vzela, potem se je pa skesala in ušla. Za poravnavo je ponujala nazaj le 10 krajcarjev, ob hrupnem prerekanju sredi noči je bila aretirana in izgnana v domačo občino, potem ko so ji za popotnico oddsteli pet korobačev. Ali že čez nekaj mesecev, ob žetvi (l. 1791.) se je znašla spet v Ljubljani in pred magistratnim sodiščem, ki ji je zaradi nedopolnjenega povratka prisodil šest udarcev z korobačem.